

SAIHs strategi for Utviklingssamarbeid

2018-2021

Vedtatt av Årsmøtet 2017

Innledning

SAIHs strategi for utviklingssamarbeid 2018-2021 erstatter SAIHs Solidaritetsstrategi 2012-2017. Strategien ses i sammenheng med SAIHs statutter, prinsippprogram, informasjonsstrategi og politiske plattform.

Strategien er det viktigste styringsdokumentet for SAIHs utviklingssamarbeid i perioden, og skal være førende i planleggingen, gjennomføringen og evalueringen av SAIHs utviklingssamarbeid.

På grunnlag av denne strategien skal SAIHs utviklingssamarbeid gi oss kunnskap til å løfte høyere utdanning i den globale utviklingspolitikken slik at vi kan være en tydelig og kompetent deltaker i debatten. Her vil kunnskapsoverføringer og erfaringsutveksling med våre samarbeidspartnere være avgjørende.

Strategien vedtas av SAIHs Årsmøte. Det er styrets ansvar å følge opp strategien og se til at SAIHs utviklingssamarbeid er i tråd med strategien og dens målsetninger. SAIHs daglige leder har ansvaret for forvaltningen av SAIHs arbeid i henhold til strategien, og for årlig resultatrapportering til styret.

Det skal foretas en midtveisgjennomgang av utviklingssamarbeidet i 2019 for å vurdere måloppnåelse i henhold til strategien.

Vårt bidrag

I 2015 gikk verdens ledere sammen om en global agenda for å utrydde fattigdom gjennom bærekraftig utvikling og for å fremme godt styresett og fredelige samfunn innen 2030. Agendaens suksess er avhengig av at alle bidrar, og både norske myndigheter og norsk sivilsamfunn er forpliktet til å gjøre en innsats. I tråd med FNs bærekraftsmål, er hovedmålet til norsk utviklingspolitikk å utrydde fattigdom. SAIH vil bidra til å nå både bærekraftsmålene og norske utviklingspolitiske mål ved å satse på høyere utdanning.

Utdanning er en menneskerettighet og et eget bærekraftsmål, men også et viktig verktøy for oppnå andre bærekraftsmål. Utdanning kan bidra til å nå mål knyttet til fattigdomsreduksjon, utryddelse av sult, bedre helse, likestilling, bærekraftig jordbruk, bedre infrastruktur og mer inkluderende og rettferdige samfunn. Hele syv av bærekraftsmålene har forskning i et eller flere delmålene, og en av de sentrale funksjonene til høyere utdanning er nettopp å produsere ny og videreføre eksisterende kunnskap. Høyere utdanning er også

37 essensielt for gjennomføringen av sentrale samfunnsoppgaver. Ved å stimulere til kritisk
38 tenkning kan høyere utdanning gi folk de nødvendige redskapene til å bryte ned strukturer
39 som skaper og opprettholder fattigdom.

40 For at høyere utdanning skal kunne være denne katalysatoren for bærekraftig utvikling, er et
41 aktivt og sterkt sivilsamfunn helt sentralt. Derfor vil SAIH samarbeide med
42 sivilsamfunnsaktører som jobber for å forbedre den høyere utdanningssektoren, og for å
43 skape sosial endring. De nye bærekraftsmålene og globalisering fordrer også økt globalt
44 samarbeid mellom sivilsamfunnsaktørene innenfor utdanningssektoren. Utveksling av
45 personale og aktivister fører til at vi sammen former den globale agendaen og kan påvirke
46 både nasjonale og internasjonale prosesser og styresmakter.

47

48 **Strategimål**

49 I tråd med SAIHs formål og visjon, vil vi i perioden jobbe for et rettferdig høyere
50 utdanningstilbud som er inkluderende slik at marginaliserte og undertrykte grupper kan ta
51 høyere utdanning. For å få dette til, vil vi støtte studenter, akademikere,
52 utdanningsinstitusjoner og andre relevante utdanningskoalisjoner som pådrivere for
53 akademisk frihet og et inkluderende høyere utdanningssystem.

54

55 Den høyere utdanningssektoren står overfor en rekke utfordringer som vi skal være med på
56 å løse. Vi vet at den høyere utdanningssektoren er spesielt utsatt for politiske og ideologiske
57 angrep. I over seksti land trues akademikere og studenter. I noen land er studenter og
58 akademikere mer utsatte enn andre. Dette gjelder blant annet i land som Colombia,
59 Zimbabwe, Swaziland og Myanmar.

60

61 I store deler av Afrika gjennomfører kvinner færre år med høyere utdanning enn menn,
62 inkludert i Zimbabwe og Zambia. I Latin-Amerika er dette også tilfelle i Bolivia, hvor
63 urfolkskvinner opplever en dobbel diskriminering i skolesystemet. I løpet av studietiden
64 opplever kvinnelige studenter seksuell trakassering og vold både fra medstudenter og
65 forelesere.

66 I alle deler av verden opplever mennesker som utfordrer normer knyttet til kjønn og
67 seksualitet å bli utsatt for ulike former for vold og undertrykkelse i utdanningsløpet, med
68 konsekvenser for læring og muligheter i arbeidslivet. I land som Sør-Afrika gjør mobbing og
69 vold universitetshverdagen utfordrende for skeive studenter, og ikke minst er dette tilfelle
70 for studenter i Zimbabwe, Zambia og Myanmar hvor sex mellom personer av samme kjønn
71 er kriminalisert.

72

73 I land som Colombia, Nicaragua og Bolivia er urfolks tilgang til høyere utdanning svært
74 begrenset i forhold til resten av befolkningen. Der urfolk har tilgang til høyere utdanning, er
75 pensum og undervisningsmetoder sjeldent tilpasset deres språk og kultur. Urfolk har rett til
76 å opprette og ha kontroll over sitt eget utdanningssystem og egne institusjoner. Dette

77 innebærer opplæring på deres eget språk og på en måte som svarer til undervisnings- og
78 læringsmetodene i deres egen kultur.

79

80 Høyere utdanning gjør samfunnet i stand til å løse sentrale samfunnsoppgaver og bidrar til
81 produksjon av både nye kunnskaper og et mangfold av kunnskap. Ved å stimulere til kritisk
82 tenkning kan høyere utdanning gi folk de nødvendige redskapene til å bryte ned strukturer
83 som skaper og opprettholder ulikheter og fattigdom.

84

85 Derfor skal vi i perioden arbeide for at:

86

- 87 1. **Høyere utdanningsinstitusjoner er autonome og kritiske samfunnsaktører,**
- 88 2. **Akademisk frihet er beskyttet,**
- 89 3. **Studenter og akademikere er organiserte og bidrar i den offentlige debatten,**
- 90 4. **Høyere utdanning er inkluderende og ikke-diskriminerende.**

91

92 **Høyere utdanningsinstitusjoner er autonome og kritiske samfunnsaktører**

93 Høyere utdanningsinstitusjoner er betydningsfulle samfunnsaktører. Noen av deres viktigste
94 oppgaver er å produsere og formidle kunnskap. Forskning og kunnskapsutvikling er viktig
95 for bekjempelsen av fattigdom og for å fremme bærekraftig utvikling. Forskning skal være
96 fri, men bør også styres av etiske prinsipper.

97 Høyere utdanningsinstitusjoner skal delta i samfunnsdebatten med konstruktiv kritikk av
98 eksisterende politikk og samfunnsutvikling. Når høyere utdanningsinstitusjoner er synlige
99 aktører i offentligheten vil dette stimulere til kritisk tenkning og at nye ideer skapes og
100 videreutvikles.

101 For at høyere utdanningsinstitusjoner skal være uavhengige og kritiske stemmer er
102 prinsippet om deres autonomi viktig. Autonomi definerer graden av selvstyre som
103 universitetene trenger for å effektivt kunne håndtere sitt akademisk arbeid, overholde
104 standarder og være ansvarlige. Universiteter bør ha både organisatorisk, økonomisk og
105 faglig autonomi, samt autonomi i ansettelse. Hverken statlig eller privat finansiering skal
106 begrense institusjonenes handlingsrom. Urfolk har rett til selvbestemmelse over egen
107 utdanning og utdanningsinstitusjoner som respekterer deres kultur, språk, læringsmetoder,
108 teknologi, verdi- og kunnskapssystemer, og disse bør anerkjennes med lik status som
109 nasjonale utdanningsinstitusjoner.

110 *SAIH skal jobber for å:*

- 111 • Sikre at forskning er uavhengig og tilgjengelig for alle
- 112 • Styrke forskning på feltene menneskerettigheter, demokratiutvikling, likestilling,
113 interkulturalitet, kjønn og seksualitet, didaktikk og pensum, samt urfolks språk,
114 kultur og mangfold av kunnskap
- 115 • Fremme bruken av forskning i samfunnsdebatten

- 116 • Styrke høyere utdanningsinstitusjoners autonomi, bærekraft og akademiske frihet
 - 117 • Styrke autonome høyere utdanningsinstitusjoner for urfolk og afroetterkommere
 - 118 • Fremme samarbeid mellom høyere utdanningsinstitusjoner og nettverk
- 119

120 **Akademisk frihet er beskyttet**

121 Akademisk frihet er studenters, akademikers og institusjoners rett til å søke kunnskap uten
122 å frykte for represalier. Det omfatter retten til å diskutere, være kritisk, drive frem fri
123 forskning og motsette seg religiøse, politiske eller historiske framstillinger i academia og i
124 samfunnet. Normkritisk kjønnsforskning er et eksempel på et kontroversielt område.

125 Akademisk frihet er en viktig forutsetning for at den høyere utdanningssektoren og dens
126 medlemmer kan være kritiske samfunnsaktører. I mange land er engasjementet til studenter
127 og akademikere sammenvevd med den politiske og sosiale konteksten de studerer og jobber
128 i. Religiøse eller sosiale normer og oppfatninger kan hindre fri forskning, og
129 forskningsresultater kan oppfattes som regimekritikk. Studentengasjement for bedre
130 studievilkår kan være høyst politisk. Derfor trues akademikere og studenter ofte til taushet.
131 De blir forfulgt, fengslet, oppsagt, utvist og nektet andre rettigheter. Ved å dokumentere
132 angrep på den høyere utdanningssektoren og akademisk frihet er det mulig å presse
133 makthavere slik at de gjøres ansvarlig for sine handlinger, enten igjennom offentliggjøring av
134 overgrep eller ved rettslig forfølgelse av enkeltsaker.

135 Studenter og akademikers rett til å påvirke og delta inn i sentrale organer og
136 beslutningsmyndigheter ved høyere utdanningsinstitusjoner er en forutsetning for
137 akademisk frihet.

138 *SAIH skal jobbe for å:*

- 139 • Dokumentere angrep mot høyere utdanning og brudd på akademisk frihet
 - 140 • Bistå studenter og akademikere som blir utsatt for rettighetsbrudd
 - 141 • Bygge opp under demokratiske prosesser i høyere utdanningsinstitusjoner
- 142

143 **Studenter og akademikere er organiserte og bidrar i den offentlige debatten**

144 Studenter og akademikere er ofte de første som sier ifra når samfunnsutviklingen stagnerer
145 eller staten ikke oppfyller grunnleggende menneskerettigheter. På denne måten fyller de en
146 viktig rolle som menneskerettighetsforkjempere, nasjonalt og globalt.

147 I tillegg til å reagere ved brudd på sentrale rettigheter, er det viktig at sivilsamfunnet påtar
148 seg en proaktiv og ikke-voldelig rolle gjennom å utvikle og fremme innovative løsninger. For
149 at dette skal være mulig er organisasjonsfrihet sentralt. Sterke, demokratiske og
150 representative organisasjoner er viktige for å ivareta studenters og akademikers interesser.
151 Ved å handle kollektivt kan studenter og akademikere fremme sine synspunkter og stå
152 sammen i kampen for demokrati og menneskerettigheter.

153 Til tross for ulike kontekster, arbeider studenter og akademikere over hele verden med
154 mange av de samme spørsmålene. Økt globalt samarbeid og nettverksbygging kan bidra til å

155 fremme solidaritet på tvers av landegrenser og til å fremme studenters og akademikerens
156 synspunkter for internasjonale organer og prosesser. Utveksling av ideer, synspunkter og
157 erfaringer igjennom dialog og utvekslingsprogrammer vil bidra til å skape en global stemme.

158 *SAIH skal jobbe for å:*

- 159 • Styrke student- og akademikerorganisasjoner
- 160 • Styrke kvinner og minoriteters medbestemmelse og innflytelse i organisasjonene
- 161 • Styrke studenters og akademikerens organisasjons- og ytringsfrihet
- 162 • Fremme globalt samarbeid mellom studenter og akademikere

163

164 **Høyere utdanning er inkluderende og ikke-diskriminerende**

165 For at høyere utdanning skal bidra til utvikling, og for å oppfylle prinsippet i
166 bærekraftsmålene om å ikke etterlate noen, må utdanningsinstitusjonene være inkluderende.
167 Alle skal ha tilgang til og inkluderes i høyere utdanning uavhengig av blant annet kjønn,
168 seksuell orientering, kjønnsidentitet, sosial, økonomisk og/eller etnisk bakgrunn. Ingen skal
169 gjennom undervisning eller læringsmiljø oppleve diskriminering på grunn av sin identitet
170 eller bakgrunn.

171 Utdanning må være av en slik kvalitet at marginaliserte grupper har utbytte av
172 undervisningen og kan fullføre en relevant grad fra en høyere utdanningsinstitusjon. Høyere
173 utdanningen skal være relevant for studentene slik at de får jobb og inntekt, men høyere
174 utdanning skal også bidra til ny kunnskap og utvikling av samfunnet. Fordi utdanning kan
175 være politisk må pensum utvikles etter kriterier om objektivitet. Ulike kunnskapssystemer
176 og menneskesyn må være reflektert. Utdanningen må ta utgangspunkt i og være relevant for
177 språk, kultur og samfunnskontekst. Sanitets- og velferdstiltak er viktige forutsetninger for at
178 studenter, og særlig unge kvinner, kan gjennomføre utdannelsen.

179 SAIH arbeider for progressiv realisering av gratis høyere utdanning. Utdanning skal være en
180 rettighet, ikke et eksklusivt privilegium for de som kan betale. Marginaliserte og undertrykte
181 grupper har redusert tilgang til høyere utdanning. Derfor må tiltakene for å gjøre disse
182 gruppene i stand til å ta høyere utdanning være sammensatte og innovative.
183 Bærekraftsmålene har målfestet stipendordninger som en måte å gi flere studenter
184 muligheten til å fullføre høyere utdanning. Låneordninger er et annet viktig virkemiddel for
185 å stimulere til at flere får høyere utdanning. Det er spesielt viktig at både stipend- og
186 låneordningene er basert på objektive og rettferdige kriterier, og gjøres tilgjengelige for
187 marginaliserte og undertrykte grupper. Urfolks utdanningsinstitusjoner må få samme
188 finansiering som andre universiteter. Stipendordningene må være innrettet slik at de bidrar
189 til utvikling og hindrer hjerneflukt.

190 SAIH har en helhetlig tilnærming til utdanning hvor grunnskole og høyere utdanning er
191 gjensidig avhengige av hverandre. Diskriminering i ulike stadier av utdanningsløpet
192 påvirker hvem som får mulighet til å ta høyere utdanning. Lærerutdanningen er spesielt
193 viktig for kvalitet i grunnutdanning og for å skape et inkluderende læringsmiljø for alle.

194 *SAIH skal jobbe for å:*

- 195 • Bryte barrierer som hindrer marginaliserte og undertrykte grupper i å ta høyere
- 196 utdanning
- 197 • Motvirke diskriminering ved høyere utdanningsinstitusjoner
- 198 • Styrke det interkulturelle høyere utdanningstilbudet
- 199 • Sikre gode velferdsordninger for studenter og akademikere
- 200 • Fremme gratis høyere utdanning
- 201 • Fremme flere og bedre stipendordninger til marginaliserte og undertrykte studenter
- 202 • Styrke kvaliteten i lærerutdanningen
- 203
- 204